

OM FORSKNINGSMOTALEN

Forskningsomtalen er laget av Folkehelseinstituttets område for helsetjenester, i et samarbeidsprosjekt med Kunnskapskommunen Helse Omsorg Vest. Omtalen skal være til støtte for beslutningstakere i kommunenes helse- og omsorgstjenester.

FORSKNINGSOMTALE

Digital samkonsultasjon innen psykiske helsetjenester

Digital samkonsultasjon innen psykiske helsetjenester kan være nyttig for helsepersonell og pasienter. Dette viser to systematiske oversikter fra 2019 og 2021.

Oppdraget var å undersøke effekten av digital samkonsultasjon mellom helsepersonell innen psykiske helsetjenester for voksne sammenliknet med vanlig praksis. Vi fant ingen systematiske oversikter som utelukkende omhandlet dette tiltaket, men vi fant en oversikt der deler omhandlet det aktuelle tiltaket, samt en systematisk oversikt som omhandlet tiltaket rettet mot barn og unge.

HOVEDBUDSKAP

Den systematiske oversikten fra 2019 (Totten og medarbeidere) undersøkte effekten av ulike former for telehelsekonsultasjoner ved kroniske og akutte tilstander. Vi så kun på den delen av oversikten som omhandlet psykisk helse. Resultatene viser at:

- Alle programmene rapporterte bedring av kliniske utfall, slik som færre symptomer og høyere remisjonsrater etter 6 eller 12 måneder i tiltaksgruppen sammenliknet med kontrollgruppen.
- Det var også bedre etterlevelse av legemiddelbruk og økt tilfredshet i tiltaksgruppen sammenliknet med kontrollgruppen.

Den systematiske oversikten fra 2021 (Jones og medarbeidere) omhandlet digital samkonsultasjon innen fysiske og psykiske helsetjenester for barn og unge. Resultatene viser at:

- Digital samkonsultasjon i team ble vurdert som svært nyttig av helsepersonell for å støtte klinisk praksis.
- Helsepersonell var generelt sett fornøyd med prosess og effektivitet når det gjaldt digital samkonsultasjon.
- Det mangler forskning på kliniske utfall for å kunne si noe mer om hvordan digital samkonsultasjon påvirker barn og unges fysiske og psykiske helse.

- Digital samkonsultasjon innen helsetjenester for barn og unge er et begynnende forskningsfelt.

Metodisk kvalitet ble vurdert i oversikten fra Jones og medarbeidere og risikoen for systematiske skjevheter var lav. Metodisk kvalitet ble ikke vurdert i oversikten til Totten og medarbeidere siden vi kun formidler resultatene fra en del av oversikten. De fleste studiene i begge oversiktene ble utført i USA, og én i Canada, og overførbarheten til norske forhold er derfor usikker.

BAKGRUNN

Effektiv kommunikasjon mellom helsepersonell er viktig for koordinering og klinisk vurdering innen psykiske helsetjenester. Digitale kommunikasjonsverktøy kan bli brukt til samkonsultasjon med mål om å oppnå økte muligheter for tverrfaglig samhandling og økt tilgjengelighet når det gjelder veiledning fra spesialister.

Pasienter med alvorlige psykiske lidelser kan ha behov for langvarige tjenester som gjelder mange livsområder. Samarbeidsmøter mellom pasient, fastlege, psykisk helse og rus, og spesialisthelsetjenesten er viktig for å avklare og tydeliggjøre pasientens forventninger og sikre koordinering av ulike tiltak. For å sikre deltakelse fra pasient og helsepersonell, bør det legges til rette for både direkte og digitale møter.

HVA ER DENNE INFORMASJONEN BASERT PÅ?

Den systematiske oversikten fra Totten og medarbeidere inkluderte fem artikler som omhandlet psykisk helse. Artiklene rapporterte resultater fra randomiserte kontrollerte studier som undersøkte tre ulike programmer. Programmene sammenliknet digital samkonsultasjon med vanlig behandling. To studier (med totalt 759 deltagere) inkluderte personer med depresjon og én studie (265 deltagere) inkluderte personer med posttraumatisk stresslidelse. Deltagere omfattet veteraner i to av studiene og pasienter med dårlig tilgang til helsetjenester i en studie. Alle tre studiene var fra USA og utført av samme forskningsgruppe.

Den systematiske oversikten fra Jones og medarbeidere inkluderte syv studier, der to var kontrollerte kliniske studier og fem var prosessevalueringer og observasjonsstudier. I fem av studiene var konteksten kommunehelsetjenesten, i én psykisk helsetjeneste i kommunen og i én legevakt. Studiene ble publisert i 2013-2019. Antall helsepersonell i studiene varierte fra 20 til 649. Helsepersonell var psykiatere, leger med spesialisering innen barn og unge, sykepleiere og sosionomer. Antall pasienter i intervensjonene varierte fra 17 til 10553. Pasientenes diagnoser var angst, depresjon, ADHD, autisme, overvekt og sepsis. Tre av studiene undersøkte videokonferanse-teknologi. Samkonsultasjon var en del av et program som inneholdt undervisning eller flere konsultasjoner og samarbeid. Fire studier undersøkte telefon-teknologi. Utfallene omhandlet i hovedsak helsepersonellens kunnskap, selvsikkerhet og klinisk arbeid. Kvalitet på tjenesten og pasientenes tilfredshet med tjenesten ble også målt.

OM DENNE FORSKNINGSMOTALEN

Bibliotekar planla og gjennomførte, i samarbeid med forsker og oppdragsgiver (mai 2022), søk etter oppsummert forskning i fem databaser for retningslinjer og seks helsefaglige litteraturdatabaser. Søkestrategiene var utarbeidet på bakgrunn av forskningsspørsmålet og kombinerte søkeord for ulike typer konsultasjoner (for eksempel multidisiplinær, appointment, co-consultation) og søkeord digitale verktøy (for eksempel video, online, mobile, tele). Søkene ble tilpasset søkemuligheter og begrensninger i den enkelte litteraturredatabase.

Vi gikk gjennom 339 referanser, vurderte metodisk kvalitet på de relevante oversiktene, vurderte relevans og overførbarhet, og valgte i samarbeid med oppdragsgiver hvilken systematisk oversikt som skulle omtales.

Omtalen er skrevet av Maria Bjerk og Helene Arentz-Hansen i Område for helsetjenester, Folkehelseinstituttet. Forskningsomtalen er gjort på oppdrag fra Sogndal kommune. Forskningsomtalen skal brukes i arbeidet med å opprette tjenesten digital samkonsultasjon mellom fastleger ved legevakten i Sogndal kommune og spesialister ved Helse Førde HF.

KILDE

Totten, A.M. et al. (2019). Telehealth for acute and chronic care consultations. Comparative Effectiveness Review No. 216.

Jones, L. S., Russell, A., Collis, E., & Brosnan, M. (2021). To What Extent Can Digitally-Mediated Team Communication in Children's Physical Health and Mental Health Services Bring about Improved Outcomes? A Systematic Review. *Child Psychiatry & Human Development*, 1-18.